TATHMINI YA ELIMU YA MSINGI YA KENYA
MUHULA WA 3: TATHMINI YA PILI YA MUHULA 2026
GREDI YA 6 – SHUGHULI YA KISWAHILI INSHA

Muda: Dakika 40

TAARIFA ZA MWANAFUNZI

Jina: _____ **Shule:** _____

Nambari ya Tathmini/UPI: _____ **Tarehe:** _____

Maelekezo kwa Wanafunzi

1. Andika jina lako, Nambari yako ya Tathmini/UPI na tarehe katika nafasi ulizopewa.
2. Kagua karatasi ya maswali kwa makini ili kuhakikisha kurasa zote zimechapishwa na hakuna swali lililoachwa.
3. Jibu maswali yote katika nafasi ulizopewa.

KWA MATUMIZI YA MTAHINI PEKEE

SEHEMU	ASILIMIA YA ALAMA	Amezidi Matarajio	Ametimiza Matarajio	Anakaribia Kutimiza Matarajio	Bado Hajafikia Matarajio	Maoni ya Mtathmini
KIWANGO CHA ALAMA (Kati ya 20)		**15–20**	**8–14**	**5–7**	**1–4**	
ALAMA ZA MWANAFUNZI						
KIWANGO		**4**	**3**	**2**	**1**	
WEKA ALAMA (✓)						

31. Andika insha ya kusisimua kuhusu mada ifuatayo: (Alama 20)

SIKU YANGU YA KWANZA KUSAJILIWA SHULENI

MAJIBU NA MWONGOZO WA KUSAHIHISHA

TATHMINI YA ELIMU YA MSINGI YA KENYA
MUHULA WA 3: TATHMINI YA PILI YA MUHULA 2026
GREDI YA 6 – SHUGHULI YA KISWAHILI INSHA

Muda: Dakika 40
Alama: 20

SWALI LA 31

Andika insha ya kusisimua kuhusu mada:

SIKU YANGU YA KWANZA KUSAJILIWA SHULENI

SAMPLE INSHA

Siku Yangu ya Kwanza Kusajiliwa Shuleni

Siku yangu ya kwanza kusajiliwa shuleni ilikuwa siku ya furaha na msisimko mkubwa. Nilikuwa nimeamka mapema sana kwa sababu nilikuwa nikisubiri kwa hamu kuanza maisha yangu mapya shuleni. Mama yangu aliniandalia sare mpya, viatu na vifaa vyangu vya masomo.

Tulifika shuleni mapema asubuhi. Nilishangaa kuona wanafunzi wengi wakiwa uwanjani. Mama alinipeleka katika ofisi ya shule ambako mwalimu mkuu alitupokea kwa furaha. Aliuliza jina langu, jina la mzazi wangu na taarifa nyingine muhimu. Baada ya kujaza fomu za usajili, nilikabidhiwa darasa nililopaswa kusomea.

Nilipoingia darasani, nilihisi aibu kidogo kwa sababu sikuwajua wanafunzi wenzangu. Mwalimu wangu alinitambulisha kwa wanafunzi na kuniomba nijitambulishe. Wanafunzi walinipokea vizuri na baadhi yao wakawa marafiki zangu. Mwalimu alitueleza kuhusu ratiba ya shule, sheria na umuhimu wa kuwa na nidhamu.

Wakati wa mapumziko, nilikaa na marafiki wapya na tukazungumza kuhusu michezo na masomo. Nilifurahi sana nilipoona kwamba wanafunzi walikuwa wakisaidiana. Baadaye nilijifunza jinsi ya kufika maktaba, uwanja wa michezo na sehemu nyingine muhimu za shule.

Jioni mama alipokuja kunichukua, nilimweleza kila kitu nilichokiona na kujifunza. Nilimwambia kwamba nilikuwa nimefurahia siku yangu ya kwanza shuleni. Siku hiyo ilinifundisha kuwa mwanzo mpya unaweza kuwa wa kusisimua na wenye furaha. **Niliahidi kufanya bidii katika masomo yangu na kuwa mwanafunzi mwenye nidhamu ili nifanikishe malengo yangu.**

MWONGOZO WA KUSAHIHISHA – ALAMA 20

Kipengele	Maelezo	Alama
Uhusiano na Mada	Insha inahusu siku ya kwanza ya mwanafunzi kusajiliwa shuleni na inaendelea kulenga tukio hilo.	**4**

Maudhui na Uendelezaji wa Mawazo	Mwanafunzi anaeleza maandalizi, kufika shuleni, mchakato wa usajili, kukutana na walimu/wanafunzi, hisia na matukio ya siku hiyo.	**6**
Mpangilio wa Insha	Ina mwanzo, kiini na hitimisho. Mawazo yamepangwa kwa mtiririko unaoeleweka.	**4**
Sarufi na Muundo wa Sentensi	Matumizi sahihi ya nyakati, viambishi, sentensi, maneno na alama za uandishi.	**4**
Tahajia na Msamiati	Tahajia sahihi na matumizi ya msamiati unaofaa kwa kiwango cha Gredi ya 6.	**2**
JUMLA		**20**

MAELEZO YA VIWANGO VYA UFAULU

Kiwango cha 4 – Amezidi Matarajio (15–20)

Mwanafunzi:

- Ameandika insha inayohusiana kikamilifu na mada.
- Ameendeleza mawazo kwa kina na kwa ubunifu.
- Ameeleza matukio ya siku ya kwanza kwa mtiririko mzuri.
- Ameonyesha hisia na uzoefu wa mwanafunzi.
- Ametumia sarufi na tahajia kwa usahihi kwa kiasi kikubwa.
- Ameonyesha matumizi mazuri ya msamiati.
- Ana mwanzo, kiini na hitimisho linaloeleweka.

Kiwango cha 3 – Ametimiza Matarajio (8–14)

Mwanafunzi:

- Ameandika insha inayohusiana na mada.
- Ameeleza matukio muhimu ya siku ya kwanza shuleni.
- Mawazo yana mtiririko unaoeleweka.
- Kuna makosa machache ya sarufi na tahajia.
- Msamiati umetumika kwa kiwango cha kuridhisha.
- Anaonyesha mwanzo na hitimisho linalotambulika.

Kiwango cha 2 – Anakaribia Kutimiza Matarajio (5–7)

Mwanafunzi:

- Ameandika mawazo machache kuhusu mada.
- Mawazo hayajaendelezwa kikamilifu.
- Mpangilio wa insha si thabiti.
- Kuna makosa kadhaa ya sarufi na tahajia.
- Msamiati ni finyu.
- Baadhi ya mawazo hayajaelezwa kwa uwazi.

Kiwango cha 1 – Bado Hajafikia Matarajio (1–4)

Mwanafunzi:

- Ameandika insha fupi sana.
- Amepotoka kutoka kwenye mada au ameshughulikia mada kwa kiwango kidogo sana.
- Mawazo ni machache na hayajaendelezwa.
- Kuna makosa mengi ya sarufi na tahajia.
- Mpangilio wa insha hauonekani vizuri.
- Makosa yanaathiri uelewekaji wa ujumbe.

MWONGOZO WA KUTOA ALAMA

Alama	Maana
18–20	Insha bora sana yenye ubunifu, maelezo mengi, mtiririko mzuri na matumizi bora ya lugha.
15–17	Insha nzuri sana yenye maudhui yaliyokamilika, mpangilio mzuri na makosa machache.
12–14	Insha nzuri yenye maelezo ya kutosha na inayohusiana vizuri na mada.
9–11	Insha ya wastani inayokidhi mahitaji ya msingi ya mada.
6–8	Insha dhaifu yenye mawazo machache na uendelezaji mdogo.
3–5	Insha dhaifu sana yenye maudhui machache na makosa mengi.
1–2	Maandishi machache sana yasiyoeleweka au yanayohusiana kwa kiwango kidogo sana na mada.
0	Hakuna jibu au jibu halihusiani kabisa na mada.

JEDWALI LA KUREKODI MATOKEO

Alama za Mwanafunzi	Kiwango	Ufafanuzi
15–20	**4**	Amezidi Matarajio
8–14	**3**	Ametimiza Matarajio
5–7	**2**	Anakaribia Kutimiza Matarajio
1–4	**1**	Bado Hajafikia Matarajio

KUMBUKA KWA MTAHINI

Sample insha hapo juu **si lazima inakiliwe na mwanafunzi**. Mwanafunzi anapaswa kutuzwa kulingana na mawazo yake mwenyewe, ubunifu, uhusiano na mada, mpangilio, sarufi, tahajia na matumizi ya lugha.